

RISSAkommune

Rissa kommune

Helse- og omsorgsdepartementet
Helserettsavdelingen
v/ saksbehandler Marianne Sælen

Høringsuttalelse fra Rissa kommune vedrørende foreslåtte endringer i helse- og omsorgstjenesteloven og i pasient- og brukerrettighetsloven.

Rissa kommunestyre behandlet saken 10.04.14 og endelig vedtak ble som følger: *Rissa kommune mener at hensynet til den enkelte leges etiske overbevisning er tilstrekkelig ivare tatt gjennom gjeldende praksis og vil ikke åpne for reservasjonsrett mot henvisning til abort. Kommunestyret mener at de foreslåtte lovendringer vil kunne medføre et dårligere og mer byråkratisk offentlig helsetilbud. Forslaget vil også sette kvinnen i en vanskelig situasjon i møte med primærhelsetjenesten.* Det ble samtidig gjort vedtak om at Rissa kommunes syn på saken skal formidles i en egen høringsuttalelse til Helse – og omsorgsdepartementet.

Administrasjonens saksfremlegg er vedlagt for å vise bakgrunn, vurdering, Rådmannens innstilling, samt politisk behandling av saken i Rissa kommune.

Med vennlig hilsen

Hilde Anhangen Karlsen
Helse- og omsorgssjef Rissa kommune

SAKSFRAMLEGG

Saksnr	Utvalg	Møtedato
22/14	Rissa Kommunestyre	10.04.2014

Saksbehandler: Hilde Anhangen Karlsen

ENDRINGER I HELSE- OG OMSORGSTJENESTELOVEN OG I PASIENT- OG BRUKERRETTIGHETSLOVEN

Sakens bakgrunn og innhold:

Helse- og omsorgsdepartementet har sendt forslag til endringer i helse- og omsorgstjenesteloven og pasient- og brukerrettighetsloven (hjemmel til å gi forskrifter om

reservasjonsmulighet for fastleger og rett til å skifte fastlege ved reservasjon) og forskrift om endringer i fastlegeforskriften og forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen på høring. Høringsfrist er 30. april 2014.

Interpellasjon fra Rissa Arbeiderparti v/ Torun S. Bakken «Nei til reservasjonsrett for fastleger i Rissa kommune» ble behandlet av kommunestyret 11.2.14, og det ble enstemmig vedtatt at saken skulle opp til behandling i kommunestyret før høringsfristens utløp.

Departementet foreslår i høringsnotatet en tilføyelse i helse- og omsorgstjenestelovens § 3-2 tredje ledd. Tilføyelsen skal gi hjemmel til forskrifter om mulighet for fastleger til å reservere seg mot henvisning og behandling ved alvorlige samvittighetskonflikter knyttet til liv og død. Med alvorlige samvittighetskonflikter knyttet til liv og død menes først og fremst abort. Hjemmelen vil imidlertid også omfatte forskrifter om reservasjon mot aktiv dødshjelp dersom dette skulle bli tillatt. Hjemmelen skal ikke omfatte forskrivning eller innsetting av prevensjon eller henvisning til assistert befruktning.

Departementet foreslår videre en endring i pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 c fjerde ledd. Endringen skal gi grunnlag for forskrifter om utvidet rett til å skifte fastlege for pasienter som står på liste hos en fastlege som har reservert seg mot henvisning til abort. I høringsnotatet foreslås også endringer i fastlegeforskriften og i forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen. Kommuner skal få adgang til å inngå avtale med fastleger om at disse kan reservere seg av samvittighetsgrunner mot å henvise kvinner til abort. Fastleger skal etter forslaget ikke få rett til reservasjon, men en mulighet. Det vil være opp til den enkelte kommunen å avgjøre om de ønsker å inngå avtaler om reservasjon.

Fastlegen som reserverer seg må sørge for at pasienter på hans eller hennes liste som vurderer eller ønsker henvisning til abort, får tilbud om konsultasjon hos en annen fastlege i nærheten, senest innen neste virkedag. Før kommunen kan inngå avtale om reservasjon, må fastlegen dokumentere at han eller hun har inngått en skriftlig avtale med en kollega som forplikter seg til å ta i mot og henvise de aktuelle kvinnene. Fastlegen som har reservert seg skal også informere kvinner på sin liste som vurderer eller ønsker henvisning til abort om at de kan henvende seg direkte til sykehuset uten henvisning fra fastlege.

Personer som står på listen til en fastlege som reserverer seg, skal få rett til å skifte til en fastlege som ikke har reservert seg. Før kommunen kan inngå en avtale om reservasjon, må den forsikre seg om at det er andre fastleger i nærheten med åpne lister. Fastlegen skal informere alle sine eksisterende listeinnbyggere om reservasjonsavtalen straks avtalen er inngått. Kommunen skal sørge for at alle innbyggerne får informasjon om hvilke leger som til enhver tid har reservert seg, slik at innbyggerne er kjent med det når de skal velge fastlege.

Vurdering:

Høringsnotatet fastslår at FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter, FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter, samt FNs kvinnediskrimineringskonvensjon gjelder som norsk lov. Forbud mot diskriminering på grunn av kjønn og seksuell orientering er lovfestet. Som offentlig helsetjeneste, omfattes Rissa kommune av disse lovene og vi skal tilby helsetjenester på en måte som ikke virker diskriminerende overfor bestemte grupper. Som et lite lokalsamfunn, er vi helt på grensa dersom vi skulle innføre mulighet for

reservasjon for våre leger. Rent praktisk vil forslaget være en ulempe for den enkelte kvinne, da de aktuelle kvinnene ikke lengre vil kunne få alle tjenestene hos sin fastlege. Reservasjonsrett vil derfor kunne medføre unødvendig belastning for kvinner i en sårbar situasjon i vår kommune.

I tillegg til hensynet til kvinnene i kommunen, har vi også et ansvar overfor våre leger. De vil kunne havne i en svært vanskelig situasjon dersom kommunen skulle innføre reservasjonsrett. Dersom de ønsker å reservere seg, skal de selv informere alle sine eksisterende listeinnbyggere om reservasjonsavtalen. Kommunen skal sørge for at alle innbyggere får informasjon om hvilke leger som til enhver tid har reservert seg, noe som for enkelte leger vil oppleves som belastende, enten man har reservert seg eller ikke. En fastlege som har reservert seg, skal selv inngå avtale med en annen fastlege om time for kvinner som vurderer eller ønsker en henvisning til abort. Dette er tiltak som, i følge høringsnotatet, vil kunne påføre den aktuelle legen en økonomisk og administrativ utgift. Høringsnotatet sier at personer som står på listen til en fastlege som reserverer seg, skal få rett til å skifte til en fastlege som ikke har reservert seg. I Rissa har alle fastleger pr i dag fulle lister, noe som kompliserer skifte av fastlege.

Reservasjonsrett for fastleger vil få visse økonomiske og administrative konsekvenser også for kommunen. Det vil gi et merarbeid knyttet til selve avtaleinngåelsen og oppfølgingen av denne. Kommunen skal underrette fylkesmannen og HELFO om den inngåtte avtalen, samt sørge for informasjon til egne innbyggere. Reservasjonsrett ville nok latt seg gjennomføre, men det er en ordning som kan gi utilsiktede virkninger i små lokalmiljø, i tillegg til at det skaper unødig administrasjon.

Rissa kommune har pr i dag 8 fastleger, ett engasjement og én turnuslege. Det er ingen av disse legene som har reservert seg mot noe som helst pr i dag. Kommunen har plikt til å yte nødvendig helsehjelp til alle innbyggere. Praxis i dag er slik at dersom det er en fastlege som har spesiell kompetanse på ett område, så henviser andre fastleger ved kontoret pasienter med problematikk tilknyttet det kompetansefeltet til den legen. Det kan for eksempel innebære veiledning i abortspørsmål. På den måten bistår legene hverandre og får samtidig praktisert sin kompetanse mest mulig. Gjeldende praksis gir dermed muligheter for å gi alle innbyggerne nødvendig helsehjelp, uavhengig av legens ståsted i enkeltspørsmål.

Det er i tillegg slik at alle kvinner har en mulighet til å henvende seg direkte til St Olavs hospital, dersom det er snakk om abort. Gynekologisk avdeling har et eget telefonnummer, «Kontakttelefon for svangerskapsavbrudd». Enkelte vil oppleve det mest hensiktsmessig, man blir da ivaretatt uavhengig av fastlegen og dennes ståsted i abortspørsmålet. Statistikken viser at 2/3 av kvinner som ønsker veiledning i slike saker, tar direkte kontakt med spesialisthelsetjenesten. Det er i tillegg et nettverk av 14 kontorer som driver nøytral veiledning i forbindelse med svangerskapsavbrudd og de har kontor i Trondheim.

Oppsummering:

Helse- og omsorgsdepartementet har sendt ut et høringsnotat der de foreslår en tilføyelse i helse- og omsorgstjenestelovens § 3-2 tredje ledd. Tilføyelsen skal gi hjemmel til forskrifter om mulighet for fastleger til å reservere seg mot henvisning og behandling ved alvorlige samvittighetskonflikter knyttet til liv og død. Med alvorlige samvittighetskonflikter knyttet til

liv og død menes først og fremst abort. Det vil være opp til den enkelte kommunen å avgjøre om de ønsker å inngå avtaler om reservasjon.

Rissa kommune skal tilby helsetjenester på en måte som ikke virker diskriminerende overfor bestemte grupper. Rent praktisk vil forslaget være en ulempe for den enkelte kvinne, da de aktuelle kvinnene ikke lenger vil kunne få alle tjenestene hos sin fastlege. Reservasjonsretten vil, i følge høringsnotatet, kunne påføre den aktuelle legen som reserverer seg, en økonomisk og administrativ utgift og det vil få økonomiske og administrative konsekvenser også for kommunen.

Rissa kommune har 8 fastleger, ett engasjement, samt turnuslege. Det er ingen av disse legene som har reservert seg mot noe som helst pr i dag. Gjeldende praksis ved kontoret gir mulighet for å gi alle innbyggerne nødvendig helsehjelp, uavhengig av legens ståsted i enkeltspørsmål. Det er i tillegg slik at alle kvinner har en mulighet til å henvende seg direkte til St Olavs hospital, dersom de har behov for veiledning i forbindelse med svangerskapsavbrudd.

Rådmannens innstilling:

Rissa kommune mener at hensynet til den enkelte leges etiske overbevisning er tilstrekkelig ivaretatt gjennom gjeldende praksis og vil ikke åpne for reservasjonsrett mot henvisning til abort.

Saksprotokoll i Rissa Kommunestyre - 10.04.2014

Behandling:

Helse og omsorgssjef Hilde A Karlsen var til stede under behandling av saken.

Tilleggsforslag fra Rissa AP v/Torun S Bakken:

Kommunestyret mener at de foreslåtte lovendringer vil kunne medføre et dårligere og mer byråkratisk offentlig helsetilbud. Forslaget vil også sette kvinnen i en vanskelig situasjon i møte med primærhelsetjenesten.

Rissa kommune formidler vårt syn i en egen høringsuttalelse til Helse – og omsorgsdepartementet.

Forslag fra KRF v/Odd Arne Sakseid:

1. Kommunestyret er uenig i at rettigheter av denne karakter skal avklares av kommunestyrene. Det er nødvendig med et nasjonalt rammeverk som sikrer enhetlig praksis.
2. Kommunestyret fastholder at det overordnede prinsippet må være at fastleger bare får mulighet til å reservere seg mot å henvise til abort dersom dette ikke går utover kvinners rettigheter etter abortloven.

Avstemming:

Rådmannens forslag ble satt opp mot forslag fra KRF, rådmannens forslag ble vedtatt 21 mot 2 stemmer. De som stemte i mot: Harald Fagervold og Odd- Arne Sakseid.

Tilleggsforslag fra Rissa AP ble vedtatt 15 mot 8 stemmer. De som stemte i mot var: Anita N Kristiansen, Ove Vollan, Rune Schei, Håvar Husby, Stein Aage Nesdal, Oddmund Otterstad, Harald Fagervold og Odd-Arne Sakseid.

Endelig vedtak: Rissa kommune mener at hensynet til den enkelte leges etiske overbevisning er tilstrekkelig ivaretatt gjennom gjeldende praksis og vil ikke åpne for reservasjonsrett mot henvisning til abort.

Kommunestyret mener at de foreslåtte lovendringer vil kunne medføre et dårligere og mer byråkratisk offentlig helsetilbud. Forslaget vil også sette kvinnen i en vanskelig situasjon i møte med primærhelsetjenesten.

Rissa kommune formidler vårt syn i en egen høringsuttalelse til Helse – og omsorgsdepartementet